

Johann Caspar Reuchlin

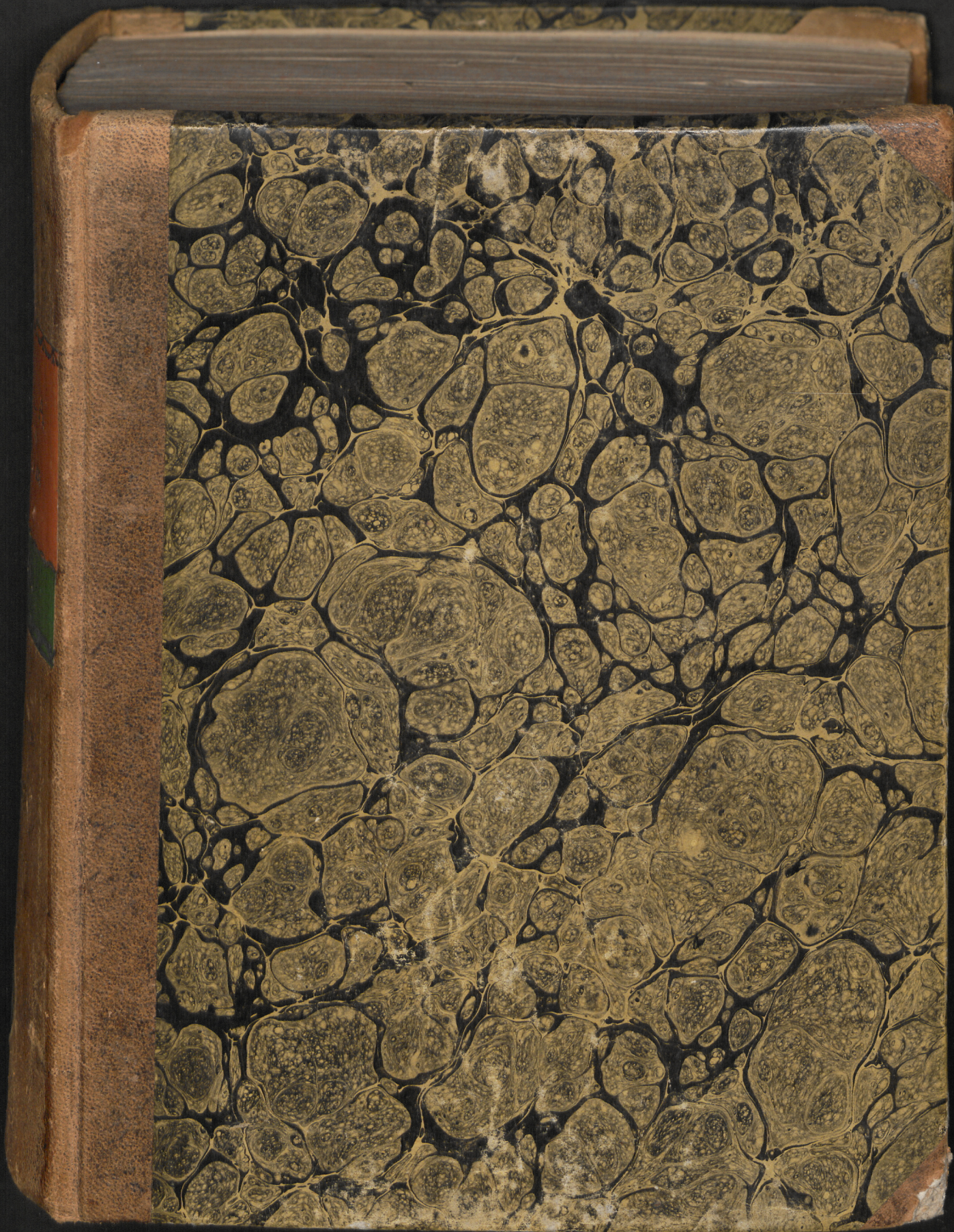
**Nvm Poetarvm Profanorvm Carmina In Christianorvm Scholis Tractare Fas Sit
Inqvirit Et Ad Orationes Inavgvrales Virorvm ... M. Salomonis Ranischii Et M.
Samvelis Beniamini Reichelii Qvibvs Mvnvs Professorivm In Illvstri Gymnasio
Fridericiano Altenbvrnico D. X. Ian. A. C. MDCCLII. Avspicabvntvr Invitat Io.
Caspar Revchlin D. Consiliar. Consistor. Et Svperintend. Generalis**

Altenbvrni: Litteris Pavl. Eman. Richteri, [1752]

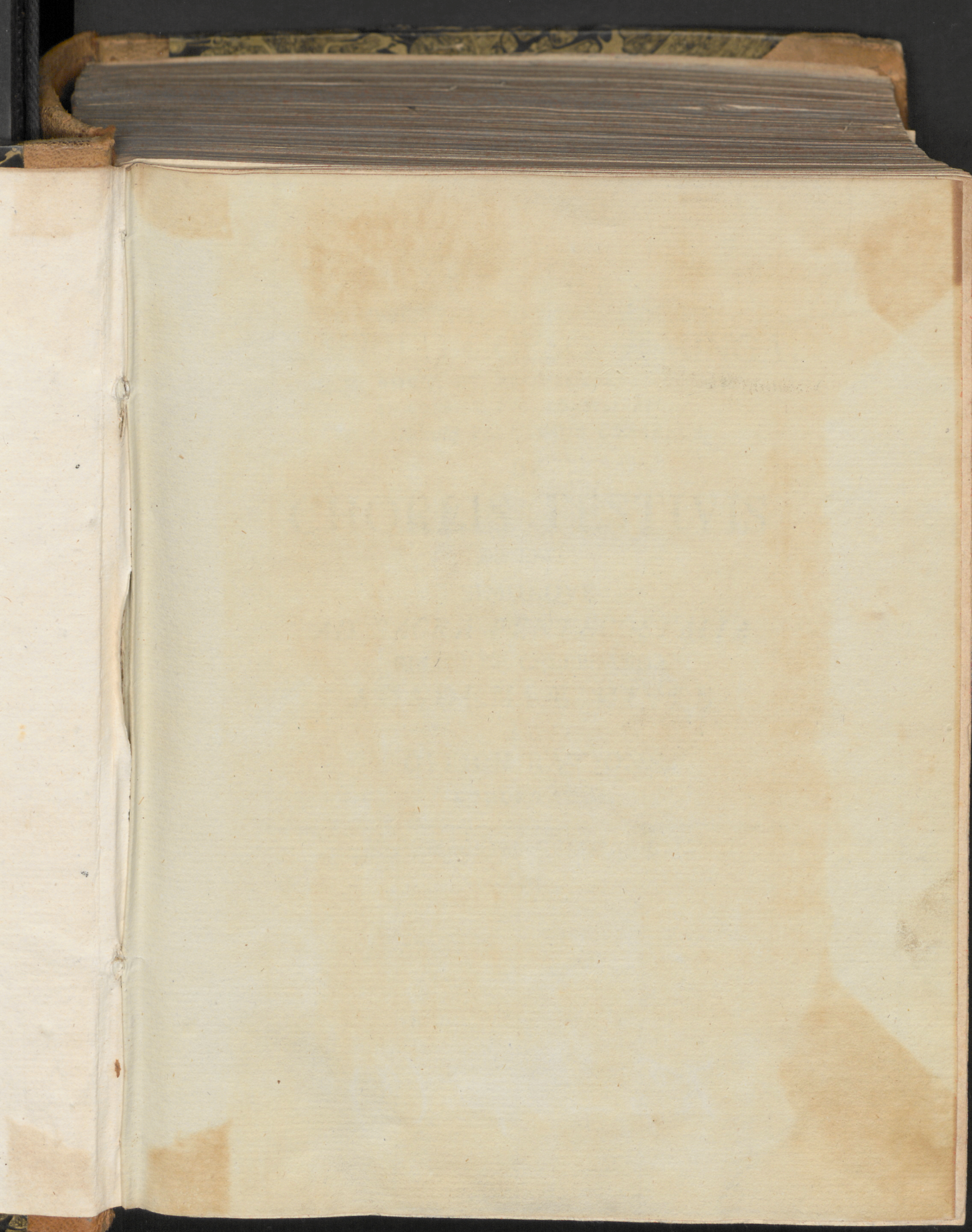
<https://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1868813118>

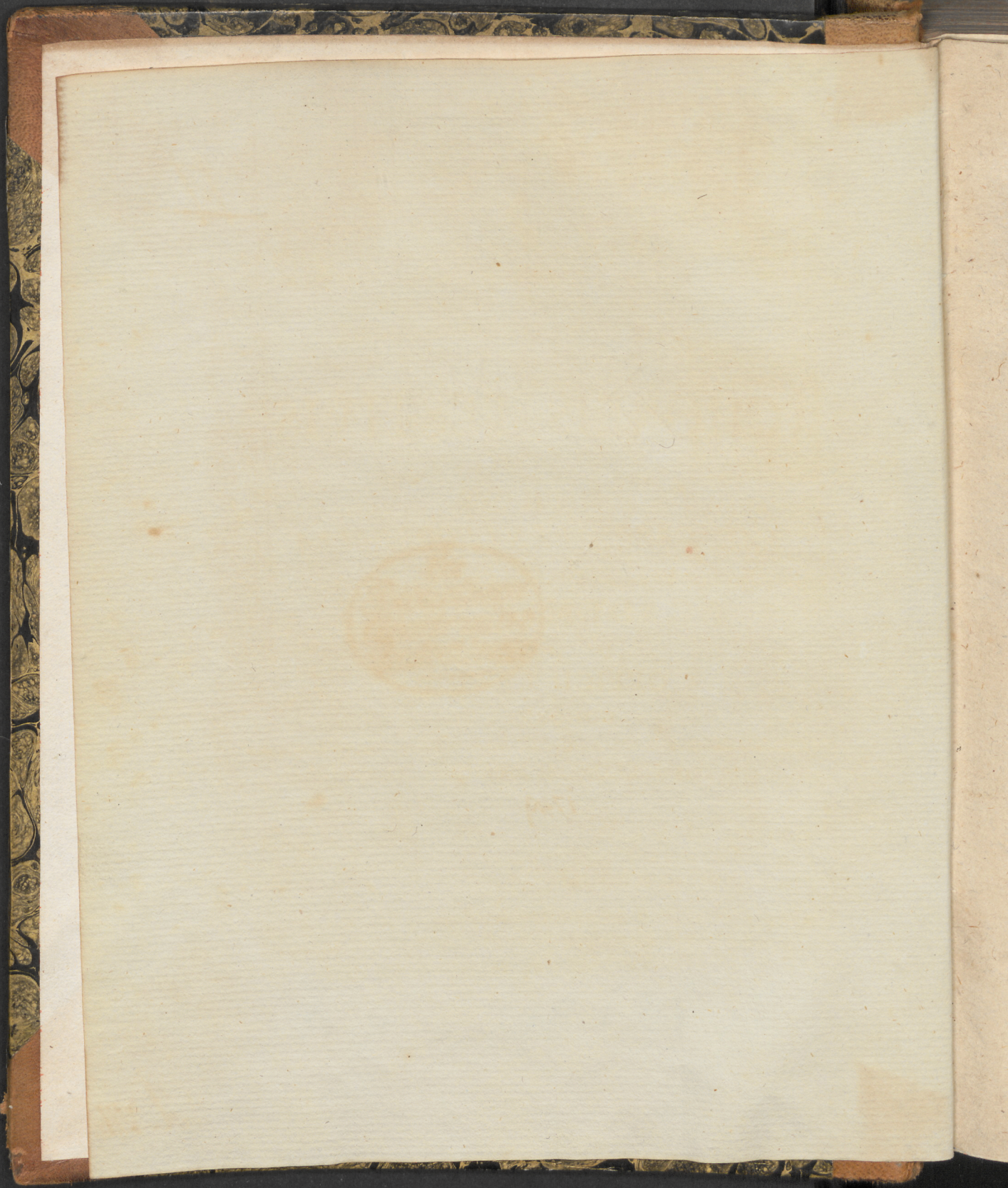
Druck Freier Zugang

K.p. — 395 (7.)
K.p. — 395 (7.)

NVM POETARVM PROFANORVM CARMINA IN CHRISTIA-
NORVM SCHOLIS TRACTARE FAS SIT

INQVIRIT

ET AD

ORATIONES INAVGVRALES
VIORVM

PRÆCLARISSIMORVM AMPLISSIMORVM
ATQVE DOCTISSIMORVM

M. SALOMONIS RANISCHII

ET

M. SAMVELIS BENIAMINI REICHELII

QVIBVS

MVNVS PROFESSORIVM

IN ILLVSTRI GYMNASIO FRIDERICIANO ALTENBVRGICO

D. X. IAN. A. C. MDCCLII. AVSPICABVNTVR

INVITAT

IO. CASPAR REVCHLIN D.

CONSILIAR. CONSISTOR. ET SVPERINTEND. GENERALIS.

ALTENBVRGI,
LITTERIS PAVL. EMAN. RICHTERI.

I. N. I.

§. I.

Formandæ ad literas elegantiores adolescentiæ in publicis bonarum artium officinis illorum præcipue scriptorum libri proponuntur, quos a sacrosancta Christi disciplina alienos suo in sinu Græcia vetus, illa ingeniorum præstantium nutricula, & Roma, rerum domina, fouerunt. Eminent hos inter iure quodam suo Poetæ. Et hos quidem diurna versare nocturnaue manu iubent sæpe discipulos magistrorum studiorum humanitatis fautores: ast iubent sæpe ab iisdem, tanquam peste, sibi cavere viri graues. Arbitrantur hi quippe, periculum pietati & innocentiae non contemnendum ab incauta Poetarum lectione metuendum esse. Sententiarum hocce diuortium mihi quidem, cum ante sex annos, Deo clementer annuente, Poeseos Professor publicus ordinarius in alma Academia Argentoratenſi constituerer, occasionem suggessit, auspicandi munus illud oratione *de officio doctoris Christiani in tractandis Poetarum Non-Christianorum scriptis*. Et ista quidem declamatio, sub incudem reuocata, in aliamque formam quasi digesta, prodire hodie debuit. Cum vero tractatio macilenta satis scriptiunculæ brevis modum transgredederetur, constitui mecum discutere tantum ex antiquitate præsertim Christiana: *num Christianorum in scholis Poetarum profanorum carmina tractare fas sit?*

§. II.

Diffitendum est minime, causas satis graues extare, quæ videantur exigere, vt Poetarum libri abiiciantur potius, quam iuuentuti tradantur.

10.
tur. Ipsa statim Poeseos origo, quam non temere quis pastoribus otiosis & hominibus feminarum amore captis adscripserit, suspicionem præbere potest, animos carminum lectione deprauatum iri. Et quantacunque primitus, si quis ita velit, artis in se venustissimæ innocentia fuerit, eandem mox turpiter fuisse prostitutam, in aprico est. Eminentes sublimi dignitate viros meritisque in patriam magnis illustres, dum & ætati suæ & posteris venerandos mirandosque sistere volunt homines, quibus ingenium felix, ast fortuna parum lauta obtigerat, res eorum præclare gestas carminibus celebrarunt. Quæ ut eo magis placerent, plusculum mox quam veritas concedebat, tribuerunt amoris & cultui, quo Principes Proceresque suos prosequerantur, poematum condendorum artifices. Nata hinc superantia mortalium sortem encomia: quæ auide arrepta & vulgo temere credita & quantum fieri poterat, per imagines & statuas expressa, foedam tandem orbi obtruserunt adscriptæ heroibus diuinitatis opinionem. Inuecta est adeo in genus humanum ex adulatione nata, arte statuaria & poetica obstetricantibus, falsa religio. Satis iamiam nocuerant Poetæ, dum miseris mortalibus in grauissimo cultus diuini negotio desipiendi doctores sese præbuerant. Ast non posuerunt heic sibi finem peccandi. Eiecto attrita de fronte omni pudore, vitiorum quorumcunque magistri esse non reformidarunt sacerdotes illi Musarum. Tam abiectus fuit nemo, nemo vitæ adeo dissolutæ, cui non suis applauderent carminibus Poetæ: nemo tam sanctus & innocens, quem non mordacibus discinderent iocis, dummodo lucelli quædam inde spes affulgeret. Debent absque dubio his etiam caussis originem petulantes libri, eo tantum comparati, ut comissandi potandique tradant artes. Si quis porro castæ parum mulierculæ deperibat amore, nihil subinde tam spurcum, nihil tam inimicum bonis moribus excogitari poterat, quod non amicæ fauorem mendicaturus effutiret ingenii luxuriantis affectus.

§. III.

Hæc vitia cum in Poetarum carminibus passim reperiantur, minime mirum est, eos cum suis lucubrationibus parum fuisse probatos hominibus, rigidi honesti seruatoribus. Minus æquum Poetis fuisse PLATONEM, constat inter omnes. Voluisse fertur hic legislator exulare istos homines e republica, quam animo conceperat. Forte tamen abusum tantum Poeseos damnauit Academia conditor. Eo ipso enim, qui contra Poetas citatur, libro ideo tantum eos reprehendit, quod
ad

ad prauam imitationem excitando noceant. Alibi vero sancit: (a) (latina tantum verba scribimus) *Vt nemo Poeta præter ciuitatis leges & iusta vel honesta vel bona fingere quicquam audeat. Nec liceat que composuerit vili priuatorum ostendere, antequam constituti hac de re iudices legumque custodes & viderint & approbarint.* Morum doctrinam quia, insuper fere habitis reliquis disciplinis, tantum urgebant Stoici, non poterant non contemnere Poesin. Præiuerat illis ZENO Magister, qui DIOGENE LAERTIO teste (b): *Dicebat ad perceptionem disciplinarum nihil esse alienius Poetica.* Hinc magnus ille in sublimi folio Philosophus, M. ANTONINVS Imperator diis tanquam peculiare beneficium referebat acceptum, (c) *quod in Poesi æque ac Rhetorica non magnos fecerit progressus.*

§. IV.

Exiguum Poetis pretium quoniam ex Philosophis multi statuerunt, nemo facile succensuerit priscis Christianæ Ecclesiæ doctoribus, quorum aliquot a lectione profanorum scriptorum, maxime Poetarum, abhorruerunt. Sic abstinere iubent pios ab omnium a fide Christiana alienorum hominum voluminibus, Poetisque substitui volunt metricos Scripturæ sacræ libros APOSTOLORVM sic dictæ CONSTITVTIONES (d). Et invehitur multa cum vehementia in Poetarum lectionem HIERONYMVS. Verba viri cætera eruditissimi, aliquanto licet prolixiora, iuvat enarrare (e). *Quis (ita scribit) consensus Christo cum Belial? Quid facit cum Psalterio Horatius? cum Euangelis Maro? cum Apostolis Cicero? Licet omnia munda mundis, & nihil rejiciendum, quod cum gratiarum actione percipitur, tamen simul bibere non debemus calicem Christi & calicem daemoniorum.* Et ne gratis hæc dixisse videatur, sistit se ipsum in triste exemplum grauissimi damni e profanarum literarum cultura percepti. En verba illius: *Referam tibi meæ infelicitatis historiam.* Cum ante annos plurimos domo, parentibus, sorore, cognatis, & (quod his difficilius est) consuetudine lautioris cibi, propter calorum me regna castrassem, & Hierosolymam militaturus pergerem, bibliotheca, quam mihi Romæ summo studio ac labore confeceram, carere non poteram. Ita noster ego lecturus Tullium, jejunabam. Post noctium crebras vigilias, post lacrymas, quas mihi præteritorum recordatio peccatorum ex imis visceribus eru-

A 3

ebat,

(a) De Legib. Dial. VII. p. 632. edit. Lugd.

(b) L. VII. p. 246. edit. Henr. Steph.

(c) De se ips. L. I. §. 17. p. 7. edit. Gataker.

(d) L. I. c. 6. apud COTELER. Tom. I. p. 207. add. L. II. c. 61.

(e) Ad Eusloch. de Custod. Virg. T. I. Opp. p. 94. sq. ed. Francof.

ebat, Plautus sumebatur in manus - - - Subito raptus in spiritu ad tribu-
 nal iudicis pertrahor, ubi tantum erat ex circumstantium claritate fulgoris,
 ut proiectus in terram, sursum aspicere non auderem. Interrogatus de condi-
 tione, Christianum me esse, respondi. Et ille, qui presidebat: Mentiris,
 ait, Ciceronianus es, non Christianus. Vbi enim thesaurus tuus, ibi cor tu-
 um. Illico obmutui, & inter verbera (nam cedi me iusserat) conscientia ma-
 gis igne torquebar. Clamare autem cepi, & eiulans dicere: Miserere mei,
 Domine, miserere mei. Hec vox inter flagella resonabat. Tandem ad presi-
 dentis genua provoluti, qui astiterant, precabantur, ut veniam tribueret ado-
 lescentia, & errori locum penitentia commodaret, exacturus deinde crucia-
 tum, si gentilium literarum libros aliquando legissem. Ego, qui in tanto
 constrictus articulo, vellem etiam maiora promittere, deierare cepi, & no-
 men eius obtestans, dicere: Domine, si unquam habuero codices seculares, si
 legero, te negqui. Sacrum qui legentes ista invadere & a Poetarum
 lectione æternum absterere posset, horrorem discit ipsa Presbyteri
 Stridonensis inconstantia. Idem quippe ad ultimum usque vitæ finem
 non destitit lucubrationes suas flosculis exornare, quos e profanorum
 scriptorum & Poetarum præcipue campis decerpserat. Quin Ruffino,
 iusiurandum modo memoratum exprobranti, stomachabundus re-
 spondet, (f) somnium tantum se narrasse, quo deuotas Christo virgi-
 nes a curiosa profanorum libellorum tractatione reuocaret. Venuste
 admodum, neque id immerito, HIERONYMI istam narratiunculam,
 pie, si quis ita censuerit, confictam, fugillauit cel. HEVMANNVS pe-
 culiari schediasmate de Hieronymi Ecclasi Anti-Ciceroniana (g). Deplorat
 etiam AVGVSTINVS, primam adolescentiam in ediscendis Aeneæ er-
 roribus, flenda Didonis morte & euoluendis lasciuis Poetarum fabulis
 exactam. (h) Hic vero manifesto abusum tantummodo damnat: alibi
 quippe sexcenties, potissimum in doctissimo opere de Civitate Dei in-
 numeris probat grauissimisque argumentis, quanto possit usui esse
 Christianis doctoribus sedula in legendis Græciæ veteris & Romæ scri-
 ptoribus diligentia. Quidquid tamen huius sit; id certissimum est,
 multis priscos inter Christianos lectionem librorum gentilium mini-
 me placuisse. Stetit hæc sententia & stat adhuc multorum in animis,
 eorum præsertim, qui pietatis sinceræ studium curatius præ aliis vr-
 gere velle videntur. Id certe consilium præ se tulit TAN. FABER
 Tan. filius, edito singulari ast futile libello de Futilitate Poetices Amste-
 lod.

(f) Adu. Inuectiua. Ruffin. Tom. II. Opp. p. 165.

(g) Syllog. Dissertat. Tom. I. P. III. p. 655.

(h) Confess. L. I. c. 13. sqq.

lod. 1687. in quo per duodeviginti capita non sine fastuoso eruditionis apparatu in Poetas invehitur. Nominibus reliquorum recensendis superfedeo. Illud tantum annotare liceat, BROVNISTIS, qui patrum nostrorum memoria Anglorum & Belgarum res sacras turbarunt, hanc etiam nullis eluendam piaculis labem, iustamque secessionis faciendæ causam fuisse visam, quod profani Poetæ iuuentuti exponerentur, insignirenturque dies hebdomadis deastrorum, quibus Roma vetus sacra fecit, nominibus. (i)

§. V.

Fuerunt tamen omni tempore magni inter Christianos viri, qui ut abusum profanæ literaturæ damnarunt, ita veriti sunt, ne detrimentum res sacra caperet, si exularet omnis scriptorum ab Ecclesia alienorum vsus. Inter eas artes, quibus subdole ruinam fidei Christianæ molitus est Julianus Imperator, recensetur & ea, quod Poetarum veterum explicationem a Christianis doctoribus institui seueris legibus prohibuerit. (k) Potissima sanctionis, quæ nostrum ad scopum faciunt, verba sic habent: *Omnes, qui quiduis docere profitentur, bonis moribus esse debent, neque opiniones nouas & a sensu populari abhorrentes afferre: sed imprimis tales esse debent, qui adolescentes in veterum scriptis instituunt, siue sint Rhetores, siue Grammatici, & præcipue Sophiste, qui non solum verborum, sed etiam morum magistros se esse volunt, & ad se philosophiam de administrandis rebus publicis pertinere contendunt: hoc verum sit, nec ne; in præsentia omitto. Laudo eos, qui doctrinam tam præstantem expetunt, plus certe laudaturus, si non mentirentur, neque se ipsi refellerent, dum aliud sentiunt, aliud discipulis tradunt. Quid? Homerus, Hesiodus, Demosthenes, Herodotus, Thucydides, Isocrates, Lysias, deos habent doctrinæ suæ duces & auctores. Nonne eorum alii Mercurio, alii Musis sacros se esse arbitrantur? Quare absurdum est, qui horum libros exponunt, Deos vituperare, quos illi coluerunt. Neque tamen quia id absurdum puto, idcirco eos discipulorum causa sententiam mutare jubeo: verum do optionem, ut ne doceant, quæ non bona esse censent. Sin docere malunt, doceant re ipsa primum & persuadeant discipulis, neque Homerum neque Hesiodum, neque quenquam eorum, quos interpretati sunt, quosque impietatis, amentiae, & erroris erga deos condemnarunt, tales esse - - Sin in deos sanctissimos putent ab illis auctoribus peccatum esse, eant in Galilaorum Ecclesias, ibique Matthæum*

(i) Vid. HOORNBECK. *Summ. Controuersiar. Relig. L. X.*

(k) *Epistol. Iulian. XLII. add. SOCRAT. H. E. L. III. c. 14. THEODORIT. L. III. c. 7. SOZOMEN. L. V. c. 17. GREGOR. NAZIANZ. Orat. III. in Iulian. Opp. T. I. p. 51. & 96. sq.*

um & Lucam interpretentur - - - Doctoribus quidem & præceptoribus communis hæc lex statuatur: adolescentes enim, qui ire volent, minime prohibentur. Iniquum siquidem fuerit, pueros, adhuc ignaros, quo se vertant, ab optima via reuocare, ac metu coactos ad patria instituta reducere. Edictum hoc callide ita comparatum fuit, vt Christiana iuuentus, verita profanorum hominum frequentare scholas, ab omni simul elegantiorum literarum cultura atque disciplina arceretur. Eum si statuamus Imperatoris fuisse scopum, non opus erit, vt cum HOIERMANNO (l) & ENSIO (m) veteres Christianorum Historicos vel erroris, vel nimie exaggerationis accusemus, neque silente historia cum Theologo cætera literatissimo, GVDIO (n) ad duplex edictum Iuliani prouocemus. Neque repugnat nobis AVGVSTINVS, scribens: (o) *An Iulianus non est Ecclesiam persecutus, qui Christianos liberales literas docere ac discere vetuit.* Et viderunt sane illius æui doctores, quam noxium sit rebus suis istud edictum. Hinc non tantum de hac principis tyrannide sunt conquesti, sed & de eo prudenter fuere solliciti, vt scriptis ipsi carminibus damnum hocce sarcirent. Hoc certe consilio APOLLINAREM patrem & filium, nec non GREGORIUM NAZIANZENVM ad versus scribendos accessisse, notum est. Idem GREGORIUS graviter pronuntiat, multos Christianorum prauo iudicio externam eruditionem tanquam insidiosam, periculosam, atque a Deo auertentem, respuere. (p) BASILIUS quoque MAGNVS peculiarem scripsit libellum ad iuuenes, de legendis gentiliū libris, hodieque inter illius opera superstitem. Illustravit hoc scriptum DAN. PEVCERVS dissert. de eo, quod in Basilii libello pulchrum est. Lipsiæ 1740. Eadem mens fuit etiam CLEMENTI ALEXANDRINO, ORIGENI, LACTANTIO, DIDYMO ALEXANDRINO, SYNESIO, aliis. Recentiorum ita sentientium longam turbam consulto filemus.

§. VI.

Ego quidem non video, quæ tandem pericula Christianos adolescentes ab euoluendis gentiliū quin & Poetarum libris, auocare debeant.

(l) Conf. Dissertat. Præfide IO. PETR. LVDWIG. habita, qua sistit: Edictum Iuliani contra Philosophos Christianos.

(m) Orat. de Persecutione Iulianæ.

(n) Dissert. de Artibus Iuliani Apostatæ Paganam superstitionem instaurandi §. 10. quæ subiuncta est venustissimo libro: Paganus Christianorum Laudator & Fautor.

(o) De Civ. Dei L. XVIII. c. 52.

(p) Orat. XX. p. 323.

beant. Euanuit cum ipsa temporum mutata conditione, primarius qui nonnullos inter Ecclesiæ primitiæ doctores angebat, metus, ne ad profanam falsorum numinum a Poetis laudatorum superstitionem iuuentus seduceretur. Occurrunt porro, fateor, in carminibus multa, quæ deprauare & corrumpere mores possunt. Deprauant autem non nisi eos, qui sua sponte sunt ad vitia ingeniosi, quibusque adeo nihil tam seuerum, nihil tam sanctum est, quod non alat improbitatem. Habent heic suo modo locum, quæ ad excusandam suorum carminum petulantiam ingeniose protulit OVIDIVS (q). Quodsi itaque putauerit aliquis, lectionem Poetarum morum innocentiae noxiam; ille adolescentes, de quorum casta probaque educatione sollicitus est, ob omni fere cum hominibus commercio arcere debuerit, quandoquidem hi vbique inuenient, vnde labem contrahere queant. Quemadmodum itaque non interdiciamus nostros ab vsu aliorum, sed salutaribus præceptis aduersus grassantia vbique vitia præmunimus: ita libebit etiam vti Poetarum profanorum carminibus, dummodo ne fruamur; quia plurimum ex eorum sobria lectione vtilitatis hauriri potest. Vt enim silentio præteream, quantum ad polienda ingenia & ornanda faciat, quantum ad solutam quoque eloquentiam parandam conferat, quantum noscendis felicius veteris æui ritibus & institutis (sine quibus Literas etiam diuinitus inspiratas nemo solide intellexerit) inseruiat, si quis Græcos illos & Latinos e Parnasso vates sedulus euoluerit: illud equidem certo asserere posse mihi videor, non mediocre in illustrandis & vindicandis ipsius sanctissimæ Religionis Christianæ scitis; maximum præterea in formandis ad honestatem & probitatem moribus usum præbere prudentem veterum Poetarum tractationem. Iuuat adscribere egregia hanc in rem LACTANTII verba: *In hoc, inquit, Philosophi & Oratores & Poetæ perniciosi sunt, quod incautos animos facile irretire possunt suauitate sermonis & carminum dulci modulatione currentium. Ob eamque causam volui sapientiam cum religione coniungere.* (r)

§. VII.

Ipsa Poetarum tractatio in scholis Christianis rite si instituatur, his potissimum capitibus absoluetur. Annotandi sunt solerter latitantes hinc inde veritatis primæ radii. Stulta profanorum impietas atque

B

inepta

(q) Trist. L. II. v. 255. seqq.

(r) Div. Instit. L. V. c. 1.

ineptā superstitio exagitari debet: cuncta denique ad instillandam animis virtutem componenda sunt. Occurrunt absque dubio quam plurima in veterum Græcorum pariter atque Romanorum carminibus, quæ non leuem præbeant suspicionem, eos multa subinde ex diuinorum Vatum oraculis sublegisse. Hinc non immerito *Poetas a Prophetis Theologiam edoctos*, asserit CLEMENS ALEXANDRINVS. (s) Et confidenter Romanis obiicit TERTULLIANVS: (t) *Quis Poetarum? quis Sophistarum? qui non omnino de Prophetarum fonte potauerit.* Religionis certe naturalis multa scita satis integra conseruauerunt Poetæ, eaque apertius longe tradiderunt, quam Philosophi. Hi enim post Socratis flebile fatum vix audebant animi sensa ab ineptis vulgi de cultu deorum opinionibus distantia proferre: gnari quippe, se ob attributum iure, dicam, an iniuria, huic hominum generi altum & triste supercilium multitudini iam inuisos, non facile supplicia vitatu-ros, si dissensus alicuius a recepta publice religione postularentur. Poetæ contra, qui non prodesse tantum, sed & delectare se velle alios, profitebantur, sub ipsa metri suauitate & libertate latentes, securius ridebant ea, quæ male sana persuasio sibi terricula sinxerat. Addiderunt his iidem plurima, quæ non aliunde, quam ex sacris literis, vel ex propagata per parentes ad liberos ab vltimis retro temporibus traditione cognoscere poterant. Sic ipsa huius vniuersi a Deo creati primordia narrant, sic formatum e luto primum generis humani parentem memorant, sic immissi ad eluenda mortalium scelera diluuii historiam exponunt, sic innatam omnibus vitiorum labem deplorant, sic imparia esse expiandis peccatis sacrificia quæcunque, fatentur, sic expectanda probis piisque post hanc vitam, incendioque consumtam totius mundi molem, largissima præmia, extimescenda malis horrenda supplicia, tradunt. Eiusmodi loca si quis prudenter annotet, lumine hoc ex veritatis diuinæ splendore reflexo perstringentur non tantum animi iuuenum, sed confirmabuntur etiam in iusto sacratissimæ religioni pretio statuendo: cum videant ex venerandis augustæ Zionis fontibus deriuatum, quicquid boni Heliconem Parnassumque rigauit. Neque contemnendum in illustranda Religione sanctissima præbet vsum vanissimæ & summe impiæ superstitionis a Poetis traditæ consideratio. Horrent profecto bonæ mentes, quando infamia illa scelera & stupenda flagitia legunt, quæ non Ioui tantum, Deorum hominumque patri, sed etiam vniuersæ cœlitum turbæ carmina tribuunt. Nollet quisquam, vel medio-

criter

(s) *Strom.* L. V. p. 557. add. L. VI. p. 618. sq. edit. Sylburg.

(t) *Apolog.* c. 47.

critter probus, vel eiusmodi seruum tolerare, quales Deos illa artium magistra & nutrix, Græcia, illa gentium victrix, Roma, coluit. Omnem adeo religionis sensum amisisse oportet eum, qui his expensis, non fateatur, diuinum postulasse, medicum hos vniuersales generis humani morbos. Usi sunt felicissime hoc argumento contra profanos Deorum cultores veteris Ecclesiæ Patres. Et in vanum torserunt se Philosophi, quando ad hæc publica sacrorum suorum probra respondere cogebantur. Agnoscere discent igitur grato pioque pectore Christiani adolescentes concessam sibi etiam in eo felicitatem, quod de Dei cultu misso diuinitus supremo veracissimoque Doctore sint instituti. Superest, vt paucissimis addam, quam ampla e Poetarum scriptis oriatur occasio iuuentuti virtutis amorem commendandi. Est apud omnes in confesso, sapientissima morum præcepta carminibus contineri. In eiusmodi egregiis Poetarum sententiis annotandis eo felicius versabitur, qui literarum elegantiorum studia cum virtutis amore coniungit, quo maiorem fere vim habent in animis, quam Philosophorum scita. Hos enim dum explicari iuuenes audiunt, vt sunt plerumque monitoribus asperi, occulto quodam fastidio se præmuniunt, veriti semper importunos rigidosque censores. Poetæ vero ob ipsam amœnitatem animi etiam causâ alacriore industria leguntur, & insinuat se tacite mentibus sub ipsa metri suauitate latens, & memoriæ tenacius inhæsurum, quicquid ab illis in laudem virtutis scribitur.

§. VIII.

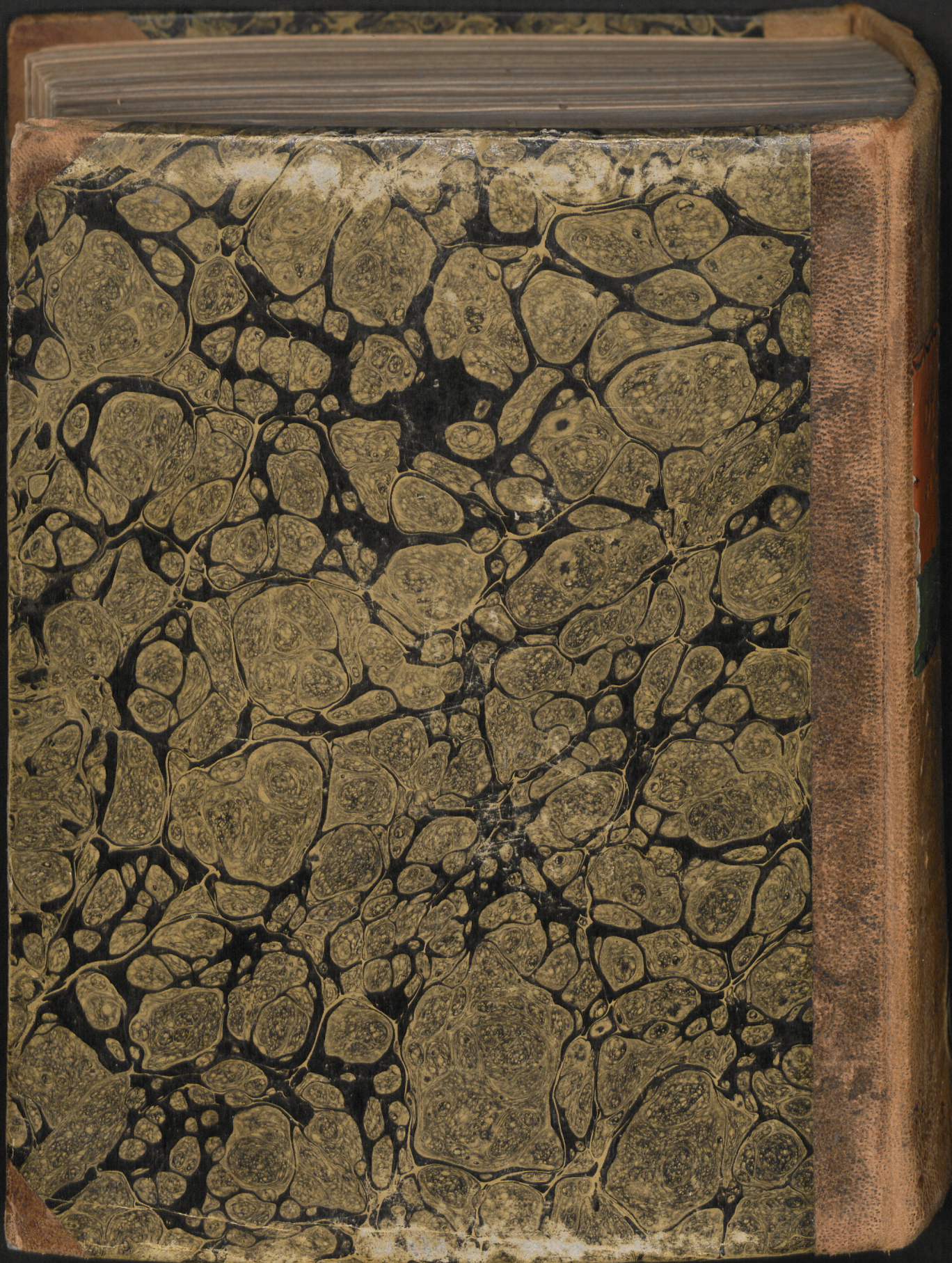
Hæc cum ita se habeant, tantum abest, vt homo prudens religioni ducere sibi debeat profanorum Poetarum castam sobriamque tractationem, vt ea potius tanquam præclaro non eruditionis tantum quærendæ sed & confirmandæ per externorum testimonia Christianæ veritatis subsidio, lubens vtatur. Iure itaque suo Illustre Gymnasium, quod sub clementissimis SERENISSIMI DVCIS & indulgentissimi Patriæ Patris floret auspiciis, de optima sua constitutione inde etiam lætatur, quod non sacræ tantum scientiæ, sed & bonarum literarum solida initia, ex optimis veterum libris hausta, ab optimis dignissimisque doctoribus iuuentuti tradantur. Horum e medio postquam Deo visum fuit ad æternam euocare quietem Virum, dum viveret, Præclarissimum Amplissimumque M. IO. ADAMVM WEBERVM, Professore Gymnasii nostri, & omnigenæ eruditionis & integerrimæ vitæ veris laudibus celebratissimum, in illius locum successit Vir Præ-

clarissimus atque Doctissimus M. SALOMO RANISCH, huic
 vero suffectus est Vir itidem Præclarissimus atque Doctissimus
 M. SAMVEL BENIAMIN REICHEL. Ambo commendati
 a Gymnasii Curatoribus & a Perillustri Consistorio probati, ex singu-
 lari gratia Serenissimi Principis ac Domini nostri Clementissimi, Do-
 mini **FRIDERICI**, Saxoniae, Iuliaci, Cluiæ, Montium, An-
 gariae & Westphaliae Ducis, reliqua, Professorum titulo & honore
 ornati sunt. Auspicabuntur illi prouinciam oratione solemnī, proximo
 die Lunæ x. Ian. post meridiem. Ille quidem *de summis Thomæ
 Reinesi in Altenburgum meritis*, hic autem *de Decoro Doctoris scholastici*
 dicturus. Præfabor ipse paucissimis *quantum pietas faciat ad comparan-
 dam solidam eruditionem*. Hanc panegyryn vt velint, splendidissima
 sua præsentia dignari Excellentissimi, Perillustres Illustresque Proce-
 res, honorificentissime ornare Grauiissimi Curatores Gymnasii, Maxi-
 me Plurimumque Reuerendi sacrorum oraculorum Interpretes, &
 quotquot apud nos bonis literis fauent, pro sua quemque conditione,
 humillime & officiosissime rogatos cupio. Gymnasii vero Ciues &
 Alumnos frequentes, vel me non monente, adfuturos & quod suarum
 est partium bene memores sese exhibituros, confido.

P. P. d. VIII. Ian. A. C. MDCCLII.

12. Feb. 1959

us atque Doctissimus M. SALOMO RANISCH, huic
 fectus est Vir itidem Præclarissimus atque Doctissimus
 EL BENIAMIN REICHEL. Ambo commendati
 Curatoribus & a Perillustri Consistorio probati, ex singu-
 lissimi Principis ac Domini nostri Clementissimi, Do-
 m. ERICI, Saxonix, Iuliaci, Cluiæ, Montium, An-
 gar. liæ Ducis, reliqua, Professorum titulo & honore
 ornat. cabuntur illi prouinciam oratione solemnī, proxī-
 mo die post meridiem. Ille quidem *de summis Thomæ*
Reinesii meritis, hic autem *de Decoro Doctoris scholastici*
dicturus. paucissimis quantum pietas faciat ad comparan-
dam solidam Hanc panegyrim vt velint, splendidissima
 sua præsentia lentissimi, Perillustres Illustresque Proce-
 res, honorifici Grauiissimi Curatores Gymnasii, Maxi-
 me Plurimumque sacrorum oraculorum Interpretes, &
 quotquot apud nos fauent, pro sua quemque conditione,
 humillime & officio cupio. Gymnasii vero Ciues &
 Alumnos frequentes, monente, adfuturos & quod suarum
 est partium bene se exhibituros, confido.
 P. P. d. C. MDCCLII.

